

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr. 5 (1548) 1987 m. vasario 5 d.

Melbourne

XXXII M E T A I

Grižta Muravjovo - Stalino laikai

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" Nr. 71, Lietuvoje pasirodė pernai rugpjūčio 16 d. Praneša - po kunigų: Alfonso Svarinsko, Sigito Tamkevičiaus, Jono Kastyčio Matulionio areštų, dalis kunigų, sovietinės valdžios kolaborantai ir bailesnieji, ėmėsi plauti mintį, jog konfliktinių situacijų su bedieviška valdžia atvejais reikia daryti nuolaidas, pasigirdo balsų, išdrįsusių nuteistų kunigų pasiaukojančią veiklą laikyti neprotingais išsišokimais, o juos pačius kaltinti vienybės ardymu ir panašiai. Kitaip manančius ir kitaip besielgiančius vadino trumparegiais, kenkiančiais Bažnyčios vienybei.

Kad baimė ir nuolaidžiavimas valdiškiems bedieviams, dangstomas apgaulingu žodžiu "diplomacija", pagreitino Muravjovo - Stalino laikų grįžimą, liudija 1986 m. birželio 27 d. Vilniuje įvykęs RRT įgalotinio P. Anilionio susitikimas su Lietuvos vyskupais ir vyskupijų valdytojais.

1986 m. birželio 27 d. RRT įgalotinis P. Anilionis į Vilniaus Kuriją sukvietė visus Lietuvos vyskopus ir vyskupijų valdytojus tradicijai vasaros laikotarpio "sme genų plovimui". Jei susitikimų metu su vyskupijų dekanais įgalotinis stengėsi būti taktiškas, bandė įtikinti juos tikėjimo laisve, tai, kalbėdamas su vyskupais ir valdytojais, buvo piktas ir griežtas. Savo kalbą įgalotinis pradėjo piktu priekaištu: "Tarp šio susitikimo dalyvių yra "Kronikos" ko-

respondentų, kurių dėka apie praėjusį mūsų susitikimą tuoj buvo pranešta Vatikanui". Toliau sekė įvairūs priekaištai ir grasinimai, kam vyskupai netvarko kunigų ir klierikų. Seminarijoje esą bloga padėtis. Nors po pirmų incidento, kai du klierikai buvo milicijos sulaikyti, bandant įnešti į Seminariją J. Girniaus knygą "Žmogus be Dievo", vicerektorius Vytautas Vaičiūnas užtikrino, kad tokio pobūdžio nelegali literatūra Seminarijoje nebus toleruojama, tačiau yra žinoma, jog mašinėle perrašytos knygos ir šiandien Seminarijoje tebekursuoja. Ką su gausime - bausime be pasigailėjimo - kalbėjo P. Anilionis.

Sibiro lietuviai tremtiniai amerikiečio romane

"Last of the breed", - Paskutinis rasės palikuonis - tokia antraštė praėjusiais metais Jungtinėse Amerikos Valstybėse pasirodė vieno iš dabar populiariausių amerikiečių romanų autorių - Louis L'Amour nauja knyga, greitai tapusi "bestselleriu", kurioje kalbama apie lietuvius.

Pagrindinis romano veikėjas yra Amerikos indėnas lakūnas Mack Makatozi, kurį pagrobia sovietų KGB, siekdama iš jo išgauti naujausias amerikiečių aviacijos paslaptis. Lakūnas pabėga iš Sibiro gilumoje esančio kalėjimo, patekdamas į žiaurią vietos gyvenimo tikrovę be maisto, drabužių ir nežinodamas kalbos. Nuo mirties jį išgelbsti ne tik tai jo

mo - kalbėjo P. Anilionis.

Taigi, Muravjovo laikai grįžta. Šios bedievių užmačios daug ką baugina, kelia nerimą, gesina dvasią. Laukiame Dievo Tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio beatifikacijos. Ir jam teko gyventi panašiose sąlygose ir jis drąsino savo bendralaikius: "Turim eiti narsiai ir drąsiai keliu, kurį mums Dievas rodo, ten, kur Dievo Dvasia mus veda ir skatina eiti, į jokiais kliūtis neatsižvelgiant, nieko nenuogąstaujant. Dvasios nei pančiai nesugebės surakinti, nei kalėjimai neužkals, nei ištrėmimo nesulaikys. Uždek tik, Viešpatie, mūsų širdis Tavo meilės ugnimi!"

tvirtas, instinktyvus indėno charakteris, padedantis jam prisitaikyti prie žiauriausių gamtos sąlygų, bet taip pat ir kelių draugiškai nusiteikusių žmonių pagalba.

O tie keli žmonės yra lietuviai tremtiniai, ypač vienas intelektualas dr. Bagdonas ir jo dukterė Natalija. Jie lakūną priglaudžia, apsaugodami nuo žiemos šalčių, duoda naujos vilties išsigelbėjimui. Lietuviai romano veikėjai yra vieninteliai žmonės nesantys lakūno persekiotojų pusėje, bet priešingai, rodantys jam šiltą draugystę.

Šiuo "bestselleriu" milijonų amerikiečių dėmesys yra atkreipiamas į lietuvius tremtinius Sibire, jų

MOKSLO VEIKALAS

APIE PABALTIJĄ

Jungtinėse Amerikos Valstybėse pasirodė nauja išsami mokslinė studija anglų kalba apie trijų Pabaltijo kraštų neteisėtą įjungimą į Sovietų Sąjungą. Daugiau negu penkių šimtų puslapių gerai dokumentuotą studiją parengė amerikietis William Hough, atspausdino New Yorko teisės mokyklos leidžiamas žurnalas, skirtas tarptautinės teisės klausimams.

Pilna studijos antraštė yra: Pabaltijo kraštų aneksija ir jos padariniai teisės nuostatam draudžiantiems teritorijų užgrobimams. William Hough savo veikale apžvelgia istorinius vyksmus, teisiškai priešingus teritorijų užgrobimams, toliau detalios aprašo trijų Pabaltijo kraštų aneksijos aplinkybes, išryškina šios aneksijos neteisėtumo aspektus, primena, kaip pasaulis yra reagavęs į šį smurto veiksmą, tarptautinės teisės požiūriu išsamiai nagrinėja dabartinę legalią Pabaltijo kraštų padėtį.

Amerikiečio William Hough mokslinė studija yra svarbus veikalas visiem norintiems plačiau susipažinti su Lietuvos, Latvijos ir Estijos neteisėto įjungimo į Sovietų Sąjungą problema.

geraširdiškumą, drauge pabrėžiant lietuvių ir viso pasaulio problemas kovojant su žiauria sovietine sistema.

LRTV

PREMIJA MOKYTOJUI

Lietuvių kultūrinė ir visuomeninė aštuntoji premija šiais metais yra paskirta Vaciu Kavaliūnui už jo pedagoginį darbą ir nuopelnus lietuviškam švietimui. Vacys Kavaliūnas yra mokytojas, pokaario metais Vakarų Vokietijoje įsteigęs Tumo Vaižganto lietuvių gimnaziją, kurią yra baigę nemažai dabartinių lietuvių švietimo, kultūros ir visuomeninio darbo veikėjų. Jungtinėse Amerikos Valstybėse įsijungė į lituanistinių mokyklų veiklą, su kitais pedagogais įsteigė pedagoginius kursus, kuriuos baigusieji turi teisę būti mokytojais lituanistinėse mokyklose. Vacys Kavaliūnas yra taip pat rašytojas, du kartus laimėjęs dienašio "Draugo" romano premijas.

LRTV

M. BOURDEAUX SAVO KNYGOJE VĖL MINI LIETUVĄ

Lietuvių bičiulis, knygos "Land of Crosses" - Kryžių kraštas autorius anglikonas kunigas Michael Bourdeaux yra parašęs naują veikalą anglų kalba "Dešimt augančių Bažnyčių Sovietijoje".

Aprašoma dešimties krikščioniškų religinių bendruomenių dabartinėse Sovietų Sąjungos ribose padėtis.

Vienas skyrius yra pašvęstas katalikų Bažnyčiai Lietuvoje. Autorius vaizdingai primena Lietuvos okupaciją II pasaulinio karo pradžioje, pirmuosius masinius Lietuvos gyventojų trėmimus į Sibirą Stalino laikais, vėliau sekusį vokiečių okupacijos laikotarpį ir antrąjį raudonosios armijos įsiveržimą į Lietuvą, atnešusį kraštui naujas nelaimes.

Gyvai aprašoma iki šių dienų

besitęsianti Lietuvos tikinčiųjų kova dėl religinės laisvės. Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčios statybos jaudinanti istorija, pasibaigusi bažnyčios atėmimu iš tikinčiųjų, kitos Lietuvos šventovės - Vilniaus katedra ir švento Kazimiero bažnyčia Vilniuje, buvo atimtos iš tikinčiųjų.

Knygos vedamoji mintis yra ta, kad nežiūrint sovietinės valdžios persekiojimų, religinės bendruomenės Sovietų Sąjungoje ir jos valdomuose kraštuose, nėra nuslopintos, bet priešingai, yra sustiprėjusios, tiek jų religiniu gyvastingumu, tiek tikinčiųjų skaičiumi.

Kunigas Bourdeaux vadovauja Anglijoje veikiančiai Keston College, kuris seka religinę padėtį sovietų valdomuose kraštuose. Pir

moji jo knyga "Land of Crosses" yra išties paskirta Lietuvos Bažnyčios persekiojimų istorijai.

KRISTIJONO DONELAIČIO SUKAKČIAI

Paryžiuje gyvenantis lietuvis dailininkas Pranas Gailius yra užbaigęs naują grafikos kūrinių ciklą "Antroji lietuviškoji suite". Jis yra skirtas Kristijono Donelaičio mirties dviejų šimtų metų sukakčiai. Žodinių tekstų sudaro poeto Kazio Bradūno donelaitinės temos ilgas eilėraštis "Donelaičio pamokslas per sukaktuvių mišią".

Tiek eilėraščių tekstą, tiek iliustracijas Pranas Gailius išraižė relijefiška technika ir spalvotai at-

spausdino specialiu "minkštu" presu. Spausdinį sudaro 12-ka didelio formato atskirų lapų su viršeliu. Visas darbas įdėtas į sintetinio stiklo dėžutę. Spausdinio tiražas - tik 50 komplektinių numeruotų egzempliorių. Pirmąją "Lietuviškąją suitą" Pranas Gailius sukūrė 1968 metais pagal Os-karo Milašiaus į prancūzų kalbą išverstų lietuvių liaudies dainų tekstus.

LRTV

Stasys Šalkauskis sugrįžo pas mus

LKM AKADEMIJA LEIDŽIA JO RAŠTUS TRIMIS TOMAIS

Buvome jau lyg įpratę minėti mirusiųjų rašytojų, mintytojų, kultūrininkų sukaktis, nepateikdami skaitytojams jų raštų naujų lašų, pasitenkindami tik ilgesniais ar trumpesniais eilinėmis rašiniiais laikraščiuose bei žurnaluose, ir tik retais atvejais pakartodami jų raštų laidas. Bet štai, perėitų metų pabaiga atnešė malonią staigmeną - Lietuvių katalikų mokslo akademija (LKMA) Romoje, vadovaujama kun. dr. A. Liuimos SJ atnešė netikėtumą, lyg gerą naujieną - išspausdino ir išsiuntinėjo Stasio Šalkauskio rinktinių raštų I-ji tomą, svarų savo mintimis ir puslapių skaičiumi (XLIII - 690). Raštų rinkinys skirtas Stasio Šalkauskio gimimo (1886 m.) šimtmečiui paminėti.

Didelį, labai didelį darbą atliko dr. Juozas Girnius, sunkiausiomis darbo sąlygomis surinkdamas didžiojo mūsų filosofo raštus, su viltimi ateityje išleisti dar du panašios apimties tomas.

Pirmasis tomas apima St. Šalkauskio filosofines studijas. Čia įeina filosofijos samprata, rašiniai apie kultūros filosofiją, estetiką, filosofijos terminiją, minties takas ir kt. Veikalo gale (609 - 680 psl.) atspausdintas labai įdomus St. Šalkauskio susirašinėjimas su kitu mūsų mintytoju bei rašytoju prel. A. Dambrausku - Jakštu.

St. Šalkauskio raštų II tomas bus skirtas pedagoginėms studijoms, o į III tomą įeis svarbūs veikalai: Logika, Mokslinio darbo metodika, Friburgo metų dienoraščio likučiai, Šalkauskio, kaip ano meto universiteto rektoriaus kalbos bei paskaitos ir kita medžiaga.

Pats veikalo sudarytojas bei redaktorius dr. Juozas Girnius ne tik surinko periodikoje ir atskiruose leidiniuose išblaškytus raštus, laiškus, suvienodino rašybą bei raštų kalbą, bet ir parašė šiam filosofui tinkamą įvadinį rašinį, apžvelgiantį filosofo gyvenimą, jo raštiją ir kitus darbus.

Studijos pradžioje dr. J. Girnius trumpai apžvelgia ir senosios Lietuvos filosofijos istoriją. Iš pateiktų duomenų sužinome, kad filosofijos istorija Lietuvoje yra sena ir siekia 1571 metus, kada buvo pradėta šio dalyko dėstymas Vilniaus kolegijoje, 1579 m. pakeltoje į universitetą. Filosofija

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis

Čikagoje

buvo dėstoma ir kitose Lietuvos aukštesnėse mokyklose. Tačiau senasis Vilniaus universitetas tik iš dalies buvo lietuviškas. Iš buvusių jo 53 rektorių tik 16 buvo lietuviai. Iš daugiau kaip 200 filosofiją atskirais laikotarpiais dėčiusių profesorių tik kiek daugiau kaip 60 buvo lietuviai. Visi veikalai buvo rašomi lotynų, vėliau lenkų kalba. Kalbėdamas apie juos ir pačią to meto filosofiją, J. Girnius pastebi: "Tačiau tais šimtmečiais senosios Lietuvos filosofija ir nuskendo į užmarštį. Filosofinis palikimas slypėjo įvairiose bibliotekose tarytum po giliu žemės sluoksniu. Tik neseniai K. Plečkaitis lyg archeologas ėmėsi 'atkasti' nežinion nugrimzdusių praeities amžių filosofiją Lietuvoje". Vadinas, praktiškai atgimusi Lietuvos valstybė filosofijos mokslo tradicijų nepaveldėjo. Reikėjo viską kurti iš naujo ir tuo pirmuoju neabejotinu kūrėju bei puoselėtoju, filosofinių raštų autoriumi buvo Stasys Šalkauskis, gimęs 1886 m. Ariogaloje. Išsimokslinęs filosofas, mokslų daktaras, 1920 m. baigęs Friburgo universitetą filosofijos daktaro laipsniu.

St. Šalkauskis nebuvo vienas sausas filosofas: jis buvo ir žymus pedagogas, ilgametis universiteto ir įvairių kursų profesorius - dėstytojas, filosofijos terminijos kūrėjas, organizacijų vadovas, paskutinis laisvosios Lietuvos universiteto rektorius. 1925 m. jis suformavo ateitininkams ideologijos principus, jau 1926 m. atkreipė dėmesį į Lietuvos skautus ir išspausdino 20 psl. studiją "Skautai ir pasaulėžiūra". Dr. J. Girnius rašo: "Nors skautizmas remiasi tik pasaulėžiūros minimumu, Šalkauskis vis vien jį teigiamai vertina dėl galutinio rėmimosi religijos tiesomis, nors ir nesiremia ma vien tikyba".

Dr. J. Girnius iškelia St. Šalkauskį kaip demokratijos ideologą - nuoseklų jos skelbėją ir gynėją. Šalkauskis teigė, kad "valstybė, kaip tokia, negali turėti savos pasaulėžiūros, spręsti apie pasaulėžiūrą, dėtina į pedagoginės

sistemos pamatą. Pagal tai Šalkauskis jau 1921 m. įspėjo katalikų politikus dėl klerikalizmo grėsmės". Savo viename laiške J. Tumui - Vaižgantui St. Šalkauskis rašė: "Manau, jog žiūrint mano pašaukimo, man nėra lemta būti nei politikos veikėju, nei partijos žmogumi". Jis taip pat pasmerkęs 1926. XII. 17 perversmą ir dalyvavimą katalikų politikų ir studentų ateitininkų". St. Šalkauskis kovojo prieš modernių šokių išgalėjimą ir, deja, šią kovą pralaimėjęs net gi pačioje ateitininkų organizacijoje...

1935 m. St. Šalkauskis parašė ir pasiuntė laišką prezidentui A. Smetonai, reikalaujamas pakeisti ano meto režimą, išrinkti demokratinę seimą. Žinome, kad jo balsas nebuvo išklaustas. Tačiau A. Smetona vis dėlto buvo garbingas valstybininkas: kai St. Šalkauskis buvo išrinktas universiteto rektorium, "prezidentas nepasinaudojo savo teise (pagal naują universiteto statutą) nepatvirtinti išrinkto jo rektoriaus".

Nors pokario metais lietuviai susilaukė daugiau iškilų filosofų (jų skaičiuje A. Maceiną ir J. Girnių), bet ir jie išliko tik todėl, kad buvo St. Šalkauskio studentai ir jį laiko "didžiausiu mūsų tautos filosofu". St. Šalkauskio vaidmuo mūsų filosofijoje ir jos istorijoje buvo ir liks išskirtini. Daugelio jo minčių nepaneigia net gi okup. Lietuvos filosofai. Taigi jo rinktinių raštų išleidimas yra labai teigiamai vertinamas.

Tai, sakykime, garbingoji dalis. Bet yra ir liūdnųjų dalykų, liečiančių LKMA knygų leidimą. Ši institucija Romoje yra ligi šiol išleidusi ar tebeleidžianti daugiau kaip 50 plačios apimties mokslo darbų, daugiausia Lietuvos istorijos temomis. Lėšos telkiamos leidinių prenumerata ir mecenatų aukomis. Ir St. Šalkauskio raštai išleisti jų dėka: prof. dr. Kazys Alminas apmokėjo spaustuvės išlaidas, truputėliu prisidėjęs Lietuvos Fondui. Tačiau iš LKMA pirmininko dr. A. Liuimos 1986. XII. 8 bendraraščio aiškėja, kad raštų prenumeratorių skaičius mažėja ir kad nepakakanka aukų labai svarbių studijų leidimui. Taigi turime atkreipti dėmesį į šį reikšmingą prašymą ir visomis išgalėmis paremti LKMA darbų išleidimą. St. Šalkauskis pas mus sugrįžo, bet tik iš dalies. Reikia išleisti dar du jo raštų tomas.

● **Brisbane.** Queenslando katalikų savaitraštis "The Catholic Leader" vasario 1 d. laidoje per tris skiltis paminėjo Lietuvos krikščionybės jubiliejų ir su juo susijusias žinias, kurias pristatė mūsų redaktorius.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St. Clayton, Vic. 3169.

Įvykiai

● **Canberra.** Australijos ministrui pirmininkui Mr. Hawke praėjusią savaitę lankantis Jeruzalėje, Izraelio prekybos ministras Ariel Sharon pasigarsino, kad kovo mėnesį atvyks vizitui į Australiją. Tą pačią dieną arabai Australijoje labai griežtai pasisakė prieš šį vizitą ir skelbia, kad prieš Sharon gali prasiveržti arabų jausmai smurto veiksmams. Ariel Sharon 1982 m. buvo Izraelio gynybos ministras ir žygiavo su savo armija į Libaną sunaikinti PLO - Palestinos Laisvės organizaciją. Australijos vyriausybė atkreipė dėmesį į arabų griežtą protestą ir Sharon vizitą diplomatiškai atidėjo neribotam laikui.

● **Jeruzalė.** Mr. Hawke gavo vėl naują 15 įtariamų karo nusikaltėlių sąrašą, kurį paruošė nacių raganų medžiotojas Wiesenthal, šalia anksčiau įteikto 70 asmenų sąrašo, gyvenančių Australijoje. Šį kartą naujais kriminalistais mini latvius ir prašo, kad Canberroj būtų įsteigta speciali vieša įstaiga tardyti karo nusikaltėlius. Australų spauda skelbia, kad tokia raganų medžioklė sukels antisemitizmo bangą.

● **Adelaidė.** ABC radijas skelbė įtariamą nacių karo kriminalistą gudą Ivan Polyukovich, 70 metų amžiaus, gyvenantį Adelaidės priemiestyje Seaton. Tas žinias radijui pristatė ABC tarnautojas Mark Aarons - sūnus ankstesnio Australijos komunistų partijos sekretoriaus Laurie Aarons ir amerikietis John Loftus. Adelaidės dienraštis "Advertiser" gavo ir telegramą iš Ukrainos Rovno miesto reikalaujant, kad Ivaną Polyukovich jiems atiduotų už įtariamus karo nusikaltimus. "Advertiser" ištyrė, kad tą reikalavimą per telex atsiuntė iš Maskvos informacijos Novosti agentūra, kuri yra KGB žinioje.

● **Canberra.** Praėjusią savaitę aplinkos ministras Barry Cohen paskyrė vieną milijoną dolerių dovanų "žaliųjų grupei", kuri varo kampaniją prieš urano kasimą, medžių kirtimą Tasmanijoje ir kelio statybą šiaurės Queenslande. Kita panaši grupė "Conservation Foundation" gavo \$ 145.000 dovanų, "Žemės" grupė \$ 13.000, kuri taip pat eina prieš urano kasimą, kad Australijos žemės turtai liktų ir iš jų nepraturtėtų.

● **Melbournas.** Nuo vasario 1 d. Viktorijoje pakilo baudos už nesilaikymą važiuojant taisyklių, bent 15 kilometrų greičiau pavažiavus, negu nustatyta, bus vietoje baudžiama \$ 135. Važiuojant neužsidėjus diržo baudžiama \$ 110, anksčiau baudė \$ 40.

● **Canberra.** Statistikos biuro daviniais mokinių skaičius privačiose mokyklose pakilo pustučio nuošimčio, o katalikų ir anglikonų mokyklose mokinių pakilo 15 nuošimčių, nes jose gauna tikrą paruošimą gyvenimui ir geresnį išmokslinimą.

● **Roma.** Lenkijos valstybės vadovas generolas Jaruzelski turėjo gana audringą pasimatymą su trijų pagrindinių Italijos profesinių sąjungų lyderiais, kurie jam iškėlė profesinių sąjungų laisvių suvaržymą Lenkijoje. "Mes generolui labai aiškiai pasakėme visą tai, ko jis nenorėjo išgirsti iš panaikintos lenkų Solidarumo uni jos ir jos lyderio Walensos, pareiškė Italijos profsąjungų vadovas Benvenuto. Generolas mus kvietė apsilankyti Lenkijoje, bet mes jam atsakėme, kad nuvyksim į Lenkiją, kai ten bus atstatytos profesinių sąjungų laisvės". Generolas Jaruzelski iš Romos į Varšuvą grįžo sausio 15 d.

T E V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Dauknyš. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TEVIŠKĖS AIDAI

LIETUVIŠKAS ŽODIS

Kas vedė lietuvių tautą į naują Lietuvos atgimimą per ilgą 120 metų caristinės Rusijos okupaciją, jei ne lietuviškas žodis! Kanauninkas Daukša savo vienu reikšmingiausiu senosios lietuvių raštijos paminklų "Postile" 1599 m. ragino lietuvius neužmiršti gimtosios kalbos, įsigalėjus lenkų kalbai, ir sakė, kad tautos, kurios netobulina savo kalbos ir nevartoja jos viešiesiems reikalams, smunka, o tos tautos, kurios plačiau praktikuoja savo kalbą, iškyla ir stiprėja.

Ligi "Aušros" pasirodymo pirmasis priešaušrio lietuviškas tautinio atgimimo sąjūdis yra būdingas religija, švietimu, didaktika. Vilniaus universitetas yra suvaidinęs labai didelį vaidmenį, ypač istorijos profesorių moksliniais darbais apie Lietuvos praeitį. Savo paskaitose profesoriai skatino ir ragino studentus rinkti etnografinę medžiagą, tautosaką, lietuvių liaudies dainas, papročius, tradicijas. Tų paskaitų įtakoje studentai gynė lietuvių nuo jos priešų. Vilniaus universiteto studentas Simonas Daukantas pasižada per savo visą gyvenimą rašyti tik lietuviškai. Ateina vis nauji lietuviško sąjūdžio pradininkai, kurie buvo žemaičiai, dėlto kartais ir tas pirmasis tautinio atgimimo sąjūdis vadinamas jų vardu. Didelį vaidmenį anais laikais Lietuvos kultūriniame gyvenime atliko žemaičių vyskupai - Arnulpas Giedraitis, ypač Motiejus Valančius, praėjusio šimtmečio didysis autoritetas. Jo veikla, įsteigtomis mokyklomis, jo raštais suspindėjo lietuvių kalba daugelio širdyse. Dionyzas Poška plačiai buvo žinomas savo kultūrine veikla, literatūrine kūryba. Silvestras Valiūnas savo garsiąja Birutės daina plačiai suskambėjo per visą Lietuvą, įdiegdamas negėstančią meilę savo protėvių žemei. Iškylo Simonas Stanevičius iš Viduklės ir kreipiasi į pasaulį: "Veizėk, sviete, nusimineš, kas ten šiaurėj atsitiko: Lietuvos senos giminės pražuvime sveikos likol!"

Jei dievdirbių rankose sunkios ir skaudžios Rusijos okupacijos laikotarpiu gimė Rūpintojėlis, subtiliu paprastumu liudija mūsų tautos genijų, tai liaudies dainose originaliai pasireiškia skambus lietuviškas žodis ar dirbant, ar linksminantis, ar meldžiantis. Lietuvių tradicinės kraičių skrynios su raštuotais audiniais ir juostomis ir šokant tautinius šokius sukuria darnią visumą - lyriškai išsakyta grožį. Antano Strazdelio dainos ugdė liaudyje išsilaisvinimo mintį ir greitino baudžios irimo procesą, palaikė žmonių atsparumą. Ir vardų vardai, kurie vedė į Vasario 16-tąją!

Lietuviškas žodis prikėlė Lietuvą. Poetas Bernardas Brazdžionis sako: Ir amžiais bus gyvas lietuviškos kūrybos žodis, gimęs kovoje dėl Dievo vardo, ir augęs kovoje dėl mūsų tautos prisikėlimo, ir brendęs didžiai tautų kultūros garbei!"

PD

Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė

Pernai įvairiomis progomis svarstėme apie sąmoningą tikėjimą, o šiomet, švenčiant Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį, kreipsime dėmesį į gyvos krikščioniškos dvasios praktikavimą. Tikiuosi, jog pereinamais metais visi padarėme šiek tiek pažangos tikėjimo sąmoningume. Iš tikrųjų, kiek mūsų tikėjimas yra sąmoningesnis bei pilnesnis, tiek yra gyvesnis bei gilesnis ir mūsų krikščioniškasis gyvenimas.

Kalbant apie antgamtinį tikėjimą, reikia pripažinti, jog šiame dalyke vien žmogiškų pastangų neužtenka. Čia reikia ir Dievo malonės pagalbos, nes Kristus yra pasakęs: "Aš esu vynuodis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių; nuo manęs atsiskyre, jūs negalite nieko nuveikti" (Jn. 15,5).

Gyvenime nuolat patiriame įvairių išorinių ir vidinių sunkenybių bei kliūčių ir net skaudžių bandyimų, ypač tai liudija mūsų broliai ir sesės Tėvynėje bei Rusijos tremtyje, kenčią dvasiniai ir fiziniai. Todėl visuose varguose esa-

Rašo kun. Juozas N. Petraitis, MIC

me skatinami šauktis Dievo, kuris yra mūsų prieglauda ir stiprybė (Ps. 45).

Tiesa, kartais pergyvename ir tikėjimo krizę, kurią nugalėję, jaučiamės dvasiniai stipresni bei sąmoningesni antgamtinio tikėjimo srityje.

Tačiau yra tragiška padėtis, jei tikėjimo krizė nugalė žmogų ir jis tampa bedieviu. Rusijos disidentas Aleksandras Solženitsinas savo raštuose daug dėmesio skiria religijai, pats pergyvenęs nemažai persekiojimų iš bedievių. Solženitsinas tvirtina, jog Rusijos revoliucijos svarbiausia priežastimi yra bedievybė, kuri prarijo 60 milijonų žmonių. "Žmonės pamiršo Dievą ir štai kodėl taip atsitiko". Savo laiku ir Dostojevskis buvo perspėjęs žmoniją apie tą patį pavojų, primindamas, jog ir prancūzų revoliucija prasidėjusi su bedievybe. Tai absoliučiai tikra.

Turime pripažinti, jog pasaulis niekad nematė taip organizuoto ateizmo kaip mūsų laikais, kada

fanatiška bedievybė yra paremta karine jėga ir blogos valios užsispyrimu, ką matome Rusijoje ir jos pavergtuose kraštuose.

Bedieviai kalba apie viduramžių inkviziciją, kuri tėra tik šešėlis, palyginus su jų vykdoma bedieviška inkvizicija mūsų laikais. Mėginimas nužudyti dabartinį Popiežių 1981. V. 13 irgi priklauso tam pačiam planui, kylančiam iš neapykantos Dievui bei religijai.

Nežiūrint bedievių siautėjimo bei žiaurumų, vis dėlto Rusijoj ir jos pavergtose šalyse matome milijonus krikščionių, kurie vadovaujami sąmoningu tikėjimu. Anot Solženitsino, komunizmas yra patsmerktas žuvimui, nes krikščionybės jis niekad nenugalės.

Vakarų pasauly besireiškiantis religinis apsnūdimas bei indiferentizmas kaip tik pasitarnauja bedievybės plitimui ir galbūt Vakarai turės susilaukti rusų invazijos, kad persirgtų komunizmo liga dėl tikėjimo trūkumo, pasireiškiančio vyresnėje kartoje bei jaunimo tarpe.

Todėl tik per dvasinį atgimimą bei sąmoningą tikėjimą Vakarų

(Nukelta į 4 puslapį)

Su dainomis ir šokiais į Canberą!

Adelaidės moterų oktetas ir senjorių tautinių šokių grupė, kviečiamos Canberros Apylinkės val-

dybos, išvyksta Australijos sostinėn, kur Nepriklausomybės šventės minėjimo proga duos koncer-

Adelaidės moterų oktetas, iš kairės: J. Šerelienė, N. Umerienė, A. Urnevičienė, vadovė G. Vasiliauskienė, K. Vanagienė, J. Maželienė, G. Deckienė, A. Kaminskienė, N. Vitkūnienė.

Šiais metais Canberros lietuviai ruošiasi Vasario 16 paminėti gana iškilmingai. Pakviesti - atvyksta Adelaidės moterų oktetas, vadovaujamas G. Vasiliauskienės, ir Adelaidės moterų tautinių šokių grupė, vad. B. Lapšienės. Minėjimui paskaitą sutiko skaityti buvęs Krašto Valdybos pirm. Vytautas Neverauskas. Minėjimas įvyks vasario 22 d. Pamaldos 12.30 val. St. Mary's bažnyčioje, Braddon, kur giedos Adelaidės moterų oktetas. Minėjimas 3 val. p.p. vyks Lietuvių klube. Kviečiame visus canberriškius bažnyčioje ir minėjime skaitlingai dalyvauti, nes tikrai reta proga pasitaikys išgirsti Moterų okteto pasirodymą, kuris su dideliu pasisekimu pasirodė Perthe. Gi moterų šokių grupė irgi gerai užsirekomendavo savo pasirodymais adelaidiškiams.

Canberros Apylinkės Valdyba

tą vasario 22 d. Lietuvių klube.

Adelaidėje prieš porą metų įsisteigęs moterų oktetas, vadovaujamas G. Vasiliauskienės, spėjo gražiai užsirekomenduoti ne tik vietiniuose lietuvių parengimuose, bet neša lietuvišką dainą ir į tolimesnes lietuvių kolonijas. Pereinamais metais sėkmingai koncertavo Pertho lietuviams, o šiais metais kelia sparnus į Canberą.

Kartu prie šios išvykos prisideda ir neseniai įsikūrusi vyresnių moterų tautinių šokių grupė, vad. B. Lapšienės. Žymios šokių mokytojos griežtose rankose, šios šokėjos jau spėjo užkariauti adelaidiškių širdis gražiu šokių atlikimu.

Adelaidės jaunimas laikinai prisnūdęs ir nežinia kiek laiko reikės laukti, kol jie išsijudins lietuviškai dainai ir šokiui. Todėl adelaidiškiams džiaugiasi turėdami šiuos du aktyvius vienetus, kurie taip gražiai įsijungia į lietuviškų parengimų programas. Ir dabar sparčiai ir su nuoširdumu rengiasi koncertui Canberroje, kur pateiks gražią dainų ir šokių pyne.

Oktetas taip pat giedos bažnyčioje šv. Mišių metu, kurias aukos kun. P. Martūzas iš Sydnėjaus.

CANBERRA

Adelaidės senjorių tautinių šokių grupė, iš kairės: M. Pečiulienė, N. Vitkūnienė, A. Dainienė, L. Staugienė, M. Neverauskienė, L. Radzevičienė, A. Patupienė, O. Bone, L. Afanienė. Vadovė Bronė Lapšienė.

Kankinių Bažnyčia Lietuvoje

Vatikano radijo pasikalbėjimas apie dabartinę Lietuvos katalikų bendruomenės padėtį

Vatikano radijas sekmadienio laidose daugeliu kalbų perdavė pasikalbėjimą apie dabartinę Bažnyčios ir tikinčiųjų padėtį Lietuvoje. Į klausimus vokiečių kalba atsakė žinomas religinių problemų Rytų Europoje ekspertas čekas jėzuitas kun. Peter Kolar, šiuo metu gyvenantis Paryžiuje.

Vatikano radijo korespondentas priminė klausytojam, kad Lietuvos katalikų bendruomenė ir viso pasaulio katalikai šiemet mini Lietuvos krikščionybės šešių šimtų metų jubiliejų. Lietuva kaip valstybė - priminė Vatikano radijas - Europos žemėlapyje atsirado jau tryliktojo šimtmečio viduryje dėka karaliaus Mindaugo, kuris priėmė krikščionybę ir iš popiežiaus Inocento IV gavo karaliaus vainiką.

Vėlesniais šimtmečiais katalikybė Lietuvoje nuolat augo ir stiprėjo, tapdama lietuvių tautinės vienybės ir kultūrinės pažangos pagrindu. Devynioliktajame amžiuje - tęsė išangoje Vatikano radijas - katalikybė padėjo lietuvių tautai atsispirti prieš rusifikacijos ir provoslavijos spaudimą. Kai Lietuva drauge su Lenkija pateko į carinės Rusijos priespaudą, katalikiškasis tikėjimas ir tėvynės meilė pažadino tautoje tautinį atgimimą, kuris nuvedė į politinės nepriklausomybės atstatymą I pasaulinio karo pabaigoje 1918 metais. Priminę, kad Lietuva II pasaulinio karo pabaigoje buvo prie varta įjungta į Sovietų Sąjungą, Vatikano radijo korespondentas kreipėsi į kunigą Kolar su keletu klausimų apie dabartinę Bažnyčios ir tikinčiųjų padėtį Lietuvo-

je. Gerbiamas Kunige, kokia šiandien yra Lietuvos katalikų padėtis?

— Ir šiandieninėje Europoje yra kankinių Bažnyčia. Ir, kaip dažnai atsitinka, paskutiniai (paskiausia pakrikštytieji) yra tapę pirmaisiais. Paskiausia pakrikštytoji Europos tauta - tai yra lietuvių tauta - šiemet mini dar tik šešių šimtų metų sukaktį nuo savo atsivertimo į krikščionybę. Bet kaip tik ne kas kitas, o lietuvių tauta šiandien drąsiausiai gina savo tikėjimą ir jį išpažįsta sunkiausiomis sąlygomis. Dabartinę Lietuvos katalikų padėtį galima palyginti su pirmųjų krikščionių padėtimi, kuri buvo Romos imperijoje. Kokia sunki yra Bažnyčios padėtis Lietuvoje, ypač išryškėja, kai ją palygini su Bažnyčios padėtimi Lenkijoje. Net Čekoslovakijoje, kur režimas katalikų tikrai neglosto, padėtis dar atrodo geresnė negu Lietuvoje. Kai Vilehrand šventovėje Čekoslovakijoje 1985 metais buvo iškilmingai minima slavų krikščioniškojo šv. Metodijaus mirties vienuolikos šimtmečių sukaktis, iškilmėse galėjo dalyvauti popiežiaus Legatas kardinolas Casaroli. Tuo tarpu jau yra paskelbta, kad šių metų birželio 28 dieną, kada Vilniuje bus iškilmingai minimas krikščionybės jubiliejus, niekas iš Romos negalės iškilmėse dalyvauti, kaip niekas negalės iš Lietuvos atvykti į Romoje rengiamas jubiliejines iškilmes. Popiežius negalės nuvykti į Lietuvą, kaip galėjo nuvykti į Lenkiją. Į Lietuvą negalės pasiųsti net savo Legato, kaip galėjo pasiųsti į Čekoslovakiją.

Kunige Kolar, gal galėtumėte trumpai suminėti tuos suvaržymus, kuriuos turi iškentėti Bažnyčia Lietuvoje?

— Valstybė griežtai kontroliuoja visą Lietuvos krikščionių, ypač katalikų, gyvenimą, - katalikų, kurie sudaro 85 procentus visų gyventojų. Užtenka prisiminti, kad sostinėje Vilniuje iš 40 buvusių bažnyčių 29 yra uždarytos.

Neseniai 75 metų amžiaus sulaukęs Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Julijonas Steponavičius nuo 1961 metų sausio 24 dienos - taigi jau 26 metai - yra ištremtas iš sostinės ir dėl to negali eiti savo vyskupiškų pareigų. LRTV

Vatikano radijas pranešė apie Lietuvoje mirusį Karsakiškio ir Geležių parapijos kleboną kunigą Mykolą Gylį sausio 13 d. Velionis palaidotas Kaune Petrašiūnų kapinėse. Laidotuvių pamaldos vyko Petrašiūnų bažnyčioje. Kunigu buvo pašventintas 1951 m. Velionis 1985 m. kartu su visais Panevėžio vyskupijos kunigais pasirašė valdžiai pareiškimą, kad kandidatai į kunigus nebūtų valdžios kliudomi ir religinių reikalų tarybos įgaliotinis nesikištų į Kauno Kunigų seminarijos vidaus reikalus, netrukdytų dėstytojų į Kunigų seminariją parinkimą ir nenustatintų naujų auklėtinių priėmimo skaičių.

Latvija Rusijos karo stovykla

Pasaulio laisvųjų latvių federacija parengė ir dabar platina išsamų dokumentinį raportą apie Latvijos militarizavimą. Raporte pažymima, kad Latvija yra sovietų paversta karo stovykla.

Latvijoje, kuri yra maždaug tokio pat dydžio kaip Airija, yra įrengtos net 22 karo lėktuvų bazės, Rygoje įkurtas Baltijos karinio regiono centras, kuris apima Latvijos, Lietuvos, Estijos ir Karaliaučiaus teritorijas.

Šiam kariniam regionui priklauso 275 karo laivai, 26 povandeniniai laivai, daugiau negu du šimtai bombonešių, 370 karo lėktuvų, yra dislokuota 13 sovietinių divizijų. Rygos apylinkėse yra įkurtos sovietinių strateginių raketų bazės, yra pastatyti didžiuliai sandėliai įvairiausiai karinei medžiagai. Raketos yra su branduoliniais užtaisais. Laisvųjų latvių federacijos paskelbtame raporte atkreipiamas dėmesys, kad sovietai įvedė karinės programos dėstymą net vaikams Latvijos mokyklose. Mo-

kiniai privalo dalyvauti ginklų pratimuose. Rygoje tokių pratimų metu buvo mirtinai šūvio sužeista dešimtojo skyriaus mokinė Ivetta Zutere.

Raporte yra pateikiama taip pat išsami dokumentinė medžiaga apie pagrindinių žmogaus teisių bei laisvių pažeidimus Latvijoje. Raportas buvo įteiktas Vienos konferencijos dalyviams. LRTV

(Atkelta iš 3 puslapio)

DIEVAS MŪSŲ PRIEGLAUDA...

pasaulis galės pamatyti savo klaidingą kelią, kuriuo nesąmoningai eina dviejų paskutinių šimtmečių laikotarpyje.

Ir mes kiekvienas su atsakomingu jausmu bei sąmoningu tikėjimu ir pilnutiniu krikščionišku gyvenimu galime ir turime užkirsti kelią bedievybei savo šeimoje, šiame krašte ir pasaulyje. Tik nepritrūkime drąsos bei ryžtingumo, nes "Dievas yra mūsų prieglauda ir stiprybė" (Ps. 45).

Kada teisybės ieškojimas palieka blogą skonį

Tokia antraštė (When pursuit of justice leaves bitter taste behind) parašytas straipsnis "The Sydney Morning Herald", 1976. XII. 8. Autorius žydų kilmės Emanuel Klein, kuris yra privatus sekretorius federalinio Sporto ir Turizmo ministerio. Išvertė A. Kramilius.

Mano kaimynystėje pastebėjau šuniuką, kuris turi didelę aistrą gaudyti pravažiuojančias mašinas. Jis tupi už krūmo ir paskutinę sekundę puola lodamas pravažiuojančią mašiną ir ją dar gerokai pavijęs grįžta uždusęs atgal už krūmo.

Stebint tą šuniuką aną dieną man kilo mintis: na ir ką tas šuniukas darytų, jeigu jis tą automobilį pasivytų?

Tas šuniukas yra panašiai toks, kaip ir tie, kurie gaudo nacių kolaborantus Australijoje. Ką jie darys, jeigu jie vieną pagautų?

Aš asmeniškai nežinau, ką reiktų daryti su tokiais žmonėmis! Šios mintys mano galvoje kelia klausimą? Ar šie žmonės darė ką nors, kas tuo metu buvo prieš tų valstybių įstatymus? Turėjo šie žmonės kokių motyvų, ar jie tik paprastai vykdė įsakymus? Įstatymai, kuriais naudojamės valstybėse, yra naudojami bausti nusikaltėlius. Yra įstatymai už žmogžudystę, kurie nužudė 10, 50, 100 žmonių, bet kaip nubausime tokį, kuris nužudė 100.000 arba milijoną?

Žmonija nebuvo pagalvojusi apie tokius įstatymus prieš Nurnbergo karo nusikaltėlių teismą. Sunku įsivaizduoti, kad vienas žmogus galėjo turėti tokią jėgą ir autoritetą, kurio įsakymu buvo sunaikinta tiek daug žmonių?

Aš praradau gimines, ištisas šeimas iš

mano tėvo ir motinos pusės. Aš užaugau po II pasaulinio karo, spėliodamas, kas per tą karą atsitiko, ir svarbiausia, kodėl visa tai atsitiko? Kaip galėjo ateiti šie žmonės į tokias pozicijas, kurie vėliau su dideliu brutalumu taip lengvai galėjo sunaikinti tiek daug žmonių?

Aš klausiausi žmonių ir skaičiau apie žiaurumus ir apie pavienius nusikaltimus. Aš mačiau nuotraukas žmonių griaučių koncentracijos stovyklose, girdėjau apie kojų amputacijas be užmarinimo ir panašius bandymus su žmonėmis, nustatymui, kiek žmogus yra pajėgus pakelti skausmo ir panašiai. Aš klausiausi kaltinimų teisme ir vėliau skaičiau sprendimus.

Aš susidariau nuomonę, kad daugumoje šiuose teismuose buvo koncentruojamasi dėl techniško. Ar Isac Isakovich mirė nuo nuodų ar jis mirė nuo uždusimo? Ar Moshe Meyerson mirė nuo vidurių kraujavimo ar nuo smarkaus sumušimo? Ar galima įrodyti virš abejonės, kad šių kalinių traktavimas buvo prieš to laiko įstatymus?

Šių dienų vieni teismai religingai nuteisė taip tariamus karo nusikaltėlius, pasinaudodami jiems pateiktais įrodymais, kiti tuos įrodymus atmetė, ir kaltinamuosius paleido. Aš susidariau nuomonę, kad dauguma šių teismų buvo pagrįsti morališkumu, vietoj teisingumo principų.

Kodėl kai kurie žmonės išsirinko savo

rasę - išrinktąją virš visų kitų? Buvo praveisti įstatymai, kurie iškėlė arijų rasę virš kitų. Kas išrinko tuos parlamentarų, kurie puoselėjo įstatymus, kurie leido atlikti niekšiškus veiksmus?

Pagal tuos viršžmogius jokių nusikaltimų tuo laiku nebuvo padaryta. Anaiptol, už jų to laiko veiksmus jie buvo dar apdovanoti pažymėjimo ženkais. Štai, dabar po 40 metų, mes reikalaujame, kad šie žmonės būtų nubausti. Nubausti! Už ką?

Aš praradau mano šeimą ir aš su tuo susigyvenau. Būtų gerai pasidaryti savaudžiu ir paklausti save, ką aš laimėsiu jeigu tie žmonės (karo nusikaltėliai) bus nubausti? Ar tai sugrąžins mano protėvius, ar tai pakeis mano gyvenimą? Ar tai suteiks man teisingumo jausmą? Aš tuo labai abejoju. Abejoju, nes aš nebūtinai laika juos kaltais, kurie pylė nuodų kapsules į dujų kameras, arba kurie šaudė, kurie vairavo sunkvežimius su nunuodytu kroviniumi, kurie iškrovė lavonus iš šių sunkvežimių ir nešė į krematoriumą.

Aš nebūtinai laikau vokiečius už tai atsakingus, kadangi panašūs veiksmai buvo vykdomi Vengrijoje, Lenkijoje, Ukrainoje, Jugoslavijoje, Austrijoje ir taip toliau, ir taip toliau. Įsakymai buvo vykdomi visu žiaurumu ir įniršimu. Kai kurie vokiečių alijantai tuos veiksmus dar patobulino pridėdami vietinį charakterį. Visi šie žmonės buvo apsaugoti įstatymų. Jie buvo pasveikinti kaip herojai. Sugrįžę pas savo žmonas žaidė su savo vaikais to pačio amžiaus, kuriuos rytinėje pamainoje buvo sudeginę. Be abejo jie vykdė iš aukčiau duotus įsa-

KLAIDINGI PRA NAŠAVIMAI

Kiekvieną kartą kai tik pasikeičia sovietų Rusijoje diktatoriai, greitai visa Vakarų pasaulio spauda ir radijo pradeda šaukti: žiūrėkite koks jų naujas lyderis yra geras žmogus! Dabar viskas pasikeis į gerąją pusę, tik mes turime jam parodyti nuolankumą, nusiginkluoti ir atiduoti savo technologijos išradimus, kad įgautume jo pasitikėjimą.

Svetimtaučių kapitalistų rankose esanti ir ružavų redaktorių tvar koma spauda, nuo pat 1917 metų spalio revoliucijos dienų garbina komunistų vadus ir mulkina savo naivius skaitytojus, nutylėdami visą kas Rusijoje yra bloga ir nepaprastai išgirdami kiekvieną Kremliaus valdovų nusišypsojimą, nepaisydami, kad jie šypsosi iš kapitalistų žioplumo.

Per pirmąsias revoliucijos dienas, kada Lenino įsteigta Čeka išžudė visus baltagvardiečius belaisvius, beveik visus rusų armijos karininkus, rusų tautybės prekybininkus, krikščionių dvasiškius ir ūkininkus, Rusijoje prasidėjo badas. Tada, siekiant išgelbėti bolševikų revoliuciją, 1921 m. Leninas paskelbė naują ekonominę planą, žinomą NEP vardu, kur leido turėti mažus ūkelius ir užsiimti amatais.

Visa laisvojo pasaulio spauda Jeriko trimitais trimitavo apie naują gadinę ir darbininkų rojų, visai nutylėdama apie milijonus nužudytų arba badu mirusių "liaudies priešų". Ne Hitleris, bet Leninas buvo pirmasis, kuris įsteigė koncentracijos stovyklas Europoje ir naudojo vergų darbą kasti kanalus.

Leninui mirus, į valdžią atėjo

Rašo Alb. Pocius

žiaurus kraugerys ir buvęs banko plėšikas Stalinas. Kapitalistinė spauda vėl trimitavo, kad naujas lyderis, pats būdamas gruzinas, pakeis Maskvos diktatūrą ir Rusija vėl bus Europos tautų šeimos narys. Išėjo priešingai. Stalinas panaikino Lenino įvestą NEP sistemą. Pradėjo kurti karinę Rusijos industriją ir griežta žemės ūkio kolektyvizacija, suvarant per prievartą visus į kolchozus. Grįžo baudžiavos gdynė. Vien tik Ukrainoje badu mirė 7 milijonai ūkininkų. Industrijai reikėjo anglių ir geležies rūdos. Vėl milijonai buvo išvaryti į Sibiro vergų stovyklas, iš kur niekas nebegrižo. Vakarų spauda ir politikai to "nematė", o jeigu vienas kitas ir matė, tai greitai pamiršo.

Jeigu Amerikoje arba Europoje koks nors prieš tai karinėje žvalgyboje dirbęs žmogus per rinkimus nori patekti į ministerio kėdę, tai visa spauda ir televizija

isteriškai rėkia, kad jis yra "nekošer", nes pagavo kelis komunistų šnipelius. Visai kitaip spauda rašė kada Rusijos KGB vadas Andropovas pasidarė Kremliaus diktatorium. Spauda ir radijo jį garbino tvirtindama, kad jis tai ne Stalino laikų Berija. Jis disidentų nešaudė, bet humanišką pasiūnė į Mordovijos stovyklas kasti urano arba uždaro į psichiatrines ligonines, kur greit pagydo nuo visų pagrindžio veiklos ligų.

Atėjo dabar į valdžią Gorbačiovas. Vėl visi šaukė, kad tai naujas kultūringas Rusijos lyderis. Jis rengiasi europietiška, nemėgsta girtuokliavimo ir greit Rusija bus tris kartus kultūringesnė už visą Europą. Jo žmona Raisa, tai tikra dama, apsirengusi pagal naujausias Tel Avivo ir Paryžiaus madas. Kažkas atsiminė, kad Gorbačioviui dar esant žemės ūkio komisaru Ukrainoje, jo žmona Raisa išrūpino Kijevo žydų bendruomenei leidimą išsikelti Velykinę neraugintą duoną (macus), todėl dabar jie pranašavo, kad pagerės religinė laisvė.

BOLŠEVIKAI DIDINA BAUSMES

Akademiko Andrei Sacharovo žmona Jelena Bonner, kuriai po septynerių metų tremties Gorkyje buvo leista drauge su vyru sugrįžti atgal į Maskvą, pažymėjo, kad kitaminčių kalinimo sąlygos sovietų priverčiamųjų darbų stovyklose praėjusių metų eigoje žymiai pablogėjo. Plačiai skaitomam Madrido dienraščiui "ABC" duotame pasikalbėjime Jelena Bonner atkreipė dėmesį, kad pagal naują potvarkį priverčiamųjų darbų stovyklų viršininkam yra suteikta teisė neribotam laikui prailginti politiniam arba sąžinės belaisviui paskirtą bausmę. Be to, belaisviams stovyklose draudžiama susirašinėti su artimaisiais ir bičiuliais, taip pat draudžiama gauti maisto arba rūbų siuntinius. Politiniai ir sąžinės belaisviai darbo stovyklose yra visiškai izoliuoti nuo pasaulio, jų teisės, jei iš viso apie kokias teises galima kalbėti, yra vis labiau suvaržomos, kalinių susitikimai su artimaisiais yra vis labiau apribojami.

Panašią nuomonę apie politinių ir sąžinės belaisvių Sov. Sąjungoje kalinimo sąlygų pablogėjimą pastaruoju laiku išreiškė taip pat ir akademikas A. Sacharovas, kuris užsienio spaudai duotuose pasikalbėjimuose pakartotinai pabrėžė savo pasiryžimą toliau kovoti už pilietinių teisių bei laisvių įgyvendinimą Sov. Sąjungoje. Viena interview Sacharovas priminė žmogaus teisių gynėjo S. Chodorovič tragišką būklę. 1986 m. iš darbo lagerio jis buvo pasiųstas į psichiatrinę ligoninę ir joje internotas 3 mėnesius ir be jokio teismo nuosprendžio buvo paskirta papildoma 3 m. bausmė.

"L'Osservatore Romano"

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: — Skatinti remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinę apraiškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

AL Fondo Valdyba

kymus.

Nusistatymas prieš žydus viešpatavo daug metų prieš ateinant nacionalistų valdžiai Vokietijoje. Žydai buvo nekenčiami Austrijoje, lygiai kaip Ukrainoje, arba Lenkijoje. Žydai buvo išskirti iš politinio ir ekonominio gyvenimo Austrų - Vengrų imperijoje, ir tai tęsėsi dešimtmečiais, o gal ir šimtmečiais. Išgalėjus Nacionalistų, Socialistų sąjūdžiui, neapykanta žydams padidėjo ir įstatymai visa tai pateisino.

Kaltais laikau tuos, ir norėčiau traukti atsakomybėn, kurie nutiesė geležinkelį į Auschwitz, Dachau, Treblinką; akademikus ir daktarus, kurie matavo žmonių nosis dėl įrodymo, kad žydai buvo žemesni su tvėrimai už visus kitus; raštininkus, kurie registravo muilo gaminius, padarytus iš žmogaus riebalų koncentracijos stovyklose; visi tie, kurie surašė drabužius, akinius ir dirbtinius dantis; visus tuos, kurie gyveno netoli šių koncentracijos stovyklų ir matė, kaip žmonės buvo varomi ir traktuojami kaip gyvuliai; visus tuos, kurie boikotavo žydų parduotuves vien dėlto, kad ant lango buvo papaišyta svastika.

Visus tuos, kurie skolinosi iš žydų pinigų ir atėjus terminui juos gražinti, paslaptinai dingę; bibliotekininkus ir archyvistus, kurie registravo krematoriumų planus ir nuodų patentus; visus išminčius ir filosofus bei akademikus, kurie tokiai sistemai suteikė legalumą, respektą ir priimtumą; tuos šunų gaudytojus ir jų naikintojus, kurie buvo palikti žydų namuose, tuos bankininkus, kurie pasinaudojo žydų paliktais pinigais jų bankuose; visus tuos, kurie ga-

mino medalius, kurie buvo segami ant krūtininių tiems narsiems vyrams, kurie tarnavo valstybei koncentracijos stovyklose.

Aš norėčiau visus juos traukti atsakomybėn, bet jie visi atsakys, kad jie nežinojo, kas tuo laiku vyko. Aš tikras, kad jie taip pasiaiškina. Tie, kurie šiandien organizuoja keršto akciją, man nėra paaiškinę, kaip jie ruošiasi šiuos žmones nubausti? Neabejotina, kad visi šie žmonės vykdė valdžios įstatymus, tad reikia tik surasti tuos, kurie tuos įstatymus išleido ir juos nubausti. Neturėtų būti sunku tai įvykdyti.

Problema yra, jeigu mes nubausime tuos kelis viršūnėse, tai tuo veiksmu apvalysime sąžinę visų kitų. Ar pagavę Eichmaną, Barbę ir Mengele jau atitaisysime padarytas skriaudas? Jeigu po 40 metų pavyktų sugaudyti visus kaltininkus, juos nubausti ir pašalinti, ar tai būtų galas antisemitizmui, rasizmui ir brutalumui pasaulyje? Šių dienų nacių medžioklė kaip tik padidins virš minėtas nuotaikas.

Ši nacių medžioklė ir jų nuteisimas neabejotinai sukels didesnę antisemitizmą. Ar spauda leis lygiai abiems pusėms gvildinti šį reikalą?

Kas man neduoda ramybės, tai kodėl žydai, kurie švaistosi kaltinimais ir gauda karo nusikaltėlius, teisia kandidatą į prezidentus Austrijoje, verkšlėna tik apie jų kančias? Ar tai, kad kitų sąžinė dar nėra pribrendusi tvarkyti tuos reikalus. Ar tai, kad niekas kitas nėra pasiryžęs imtis akcijos?

Ar su tais visais teismais įtikinsime šių dienų vaikus, kas atsitiko Auschwitze, Ven-

grijoje ar Jugoslavijoje? Ar su tuo išgąsdinime naujai atgimusius dešiniųjų ir ultra dešiniųjų judėjimus Vokietijoje, Italijoje ir Prancūzijoje? Ar mes su teismais nesukursime kankinių, kuriais pasinaudos Nacionalistų, Socialistų judėjimai visame pasaulyje? Ar apie visa tai ką nors pagalvos šių dienų Ayatollahs? Ar su teismais sukursime didesnę saugumą jausmą australams, žydams ir ne žydams - nuteisę tris ar daugiau iš tų, kurie "davė įsakymus"? Ar visa tai apsaugos mūsų sinagogas nuo užpuolimo Istambule, ar kapų išniekinimus Prancūzijoje? Ar tuo išvengsime ir sumažinsime didėjančią antisemitizmą Europoje? Ar visa tai išgelbės žydus, gyvenančius Irane? Ar visa tai atneš taiką Viduriniuose Rytuose?

Ar visa tai padės mums suprasti, kodėl pagrobtuose lėktuvuose yra išrenkami žydai ir tik keletas nusiskundžia, kad visi kiti yra neliečiami?

Kodėl turime sustoti tik prie nacių? Kur Vietnamas, Kambodija - ir ten žudynių vietas. Nejaugi mes neturime dokumentų ir liudininkų? Ar mes neturime filmų atidengiančių barbariškus veiksmus? Nesuprantu, kodėl pasaulis tyli apie tuos nusikaltimus, kas atsitiko tik prieš 10 m., bet gaudosi senus vyrus iš vidurinės Europos? Ar todėl, kad ten yra tiek daug įrodymų? Ar tai, kad mes apie juos žinome? O gal dėl to, kad mūsų pačių sąžinė nėra visiškai švari?

Pagalčiau, ką mes darysime kai neturėsime ką gaudyti? Kodėl nepradėti gaudyti airius, liuteronus, katalikus, musulmonus, budistus? Čia kyla visa eilė klausimų, kuriems aš nerandu atsakymo.

Romoje seminaras apie Lietuvą

Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus proga Popiežiškoji istorinių mokslų komisija rengia paskaitų seriją - seminarą apie Lietuvos krikščionybę Gregorianumo universitete 1987 m. birželio 24-26 dienomis.

Toji paskaitų serija - seminaras itališkai vadinamas tarptautiniu kolokviumu, apimančiu Lietuvos krikščionybės XIII - XIV šimtmečius. Paskaitom pakviesti įvairių tautybių istorikai bei archeologai.

1. Prof. dr. Marija Gimbutienė (Kalifornijos universitetas, Los Angeles, JAV): Pagoniškoji lietuvių religija.

2. Dr. Rasa Mažeikaitė (Toronto, Kanada): Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo santykiai su krikščionimis.

3. Dr. Tadeusz Trajdos (Mokslų akademijos istorijos institutas, Varšuva): Ortodoksų bendrija ir Lietuva.

4. Prof. dr. Manfred Hellmann (profesorius emeritas, Miunsterio universitetas, Miunchenas, Vokietija): Popiežiai ir Lietuva XIII - XIV šimtmečiuose.

5. Prof. dr. Marek Zahajkiewicz (Katalikų universitetas, Liublinas, Lenkija): Krikščionybės sklaidimo Lietuvoje teorija ir praktika.

6. Prof. dr. Jerzy Kloczkowski (Katalikų universitetas, Liublinas, Lenkija): Lenkija ir Lietuvos krikščionimas.

7. Prof. dr. Villiam Urban (Monmouth kolegija, Monmouth, JAV): Kryžiuočių ordinas ir Lietuvos krikščionimas.

8. Prof. dr. Kaspar Elm (Laisvasis Berlyno universitetas, Friedrich - Meinecke institutas, Berlynas): Religiniai ordinarai ir Lietuvos krikščionimas.

9. Prof. dr. Paulius Rabikauskas, SJ (Pontifikalinis Gregorianumo universitetas, Roma): Žemaitijos krikščionimas.

10. Dr. Tadeusz Krahel (Teologinė katalikų akademija, Varšuva, Lenkija): Pradinės Lietuvos tikinčiųjų Bendrijos organizacija.

11. Prof. dr. Tore Nyberg (Odenšės universitetas, Danija): Skandinavija ir Lietuva krikščionybės metu.

Pagrindinės Lietuvos krikščionybės iškilmės Romoje bus 1987 m. birželio 27-28 d.d. Prieš tai daugelis maldininkų galės dalyvauti minėtose paskaitose. Jos bus skaitomos italų, anglų ir vokiečių kalbomis. Be to, bus ir vertimų sistema.

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS Į UŽJŪRIUS

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1.320
Iš Lietuvos ir atgal nuo	\$ 1.600
Į Frankfurtą ir atgal nuo	\$ 1.150
Į Europą per Kanadą nuo	\$ 1.580
Į Paryžių ir atgal nuo	\$ 1.150
Į Kanadą ir atgal iš Sydney	\$ 1.250
Į Kanadą ir atgal iš Melb.	\$ 1.370
Į JAV ir atgal (per Tokijo)	\$ 1.750
Į JAV ir atgal iš Melb. nuo	\$ 1.230
Į Indiją ir atgal nuo	\$ 920
Į P. Ameriką ir atgal nuo	\$ 1.800
Aplink pasaulį nuo	\$ 1.550

- Į Lietuvą ir atgal per Tokijo, Belgradą, Varšuvą, Amsterdamą, Frankfurtą, Kopenhagą - arba per Helsinkį į Taliną.
- Iš Varšuvos į Vilnių ir atgal traukiniu (važiuoja kasdien).
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis (6 dienas) viešb.
- Keliavimui Qantas, Canadian Pacific, KLM, Lufthansa, Continental, Singapore Airlines, Japan Airlines ir taip pat TAA, ANSETT Australijoje pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankus nemokamai vykimiui į Lietuvą ir giminėms iš Lietuvos, taip pat vizoms.
- Parūpinu draudimą, kelionės čekius, viešbučius ir t.t.
- Bilietus išrašom vietoj. Jūsų kelionės sėkmingumo garantija yra mūsų IATA akreditavimas visoms lėktuvų kompanijoms ir pinigai laikomi Trust Account.

Grupinė kelionė į Romą dalyvauti Lietuvos 600 metų krikščionybės iškilmėse išvyks iš Sydney/Melbourne 22 d. birželio ir atgal iš Romos 17 d. liepos. Kaina į ten ir atgal iš Melb./Sydney/Adelaide/Brisbane \$ 1.750.

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL

(Akredituota IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELBOURNE (prie Liet. Namų).
Telef. 329 6833. Vakaraš 583 4258.

LIETUVIŲ KULTŪROS ATSTOVAI

Jungtinėse Amerikos Valstybėse pasirodė naujas kunigo Algimanto Kezio leidinys anglų kalba "Faces of two Worlds" - Dviejų pasaulių veidai. Tai tartum maža lietuvių išeivijos kultūrininkų, visuomenininkų ir kitų pasižymėjusių asmenų enciklopedija, foto portretų galerija.

Knygoje pateikiamos arti šimto veikėjų nuotraukos. Knyga įdomi taip pat dėl to, kad joje yra duodamos ne tik vaizduojamų asmenų biografinės žinios ir informacijos apie jų įnašą į lietuvių išeivijos gyvenimą, bet taip pat pateikiami jų pasisakymai kultūriniais klausimais. Tuo būdu su aprašomu žmogumi stengiamasi išryškinti svarbesnius lietuvių išeivijos gyvenimo faktus ir ryškesnes idėjas.

Taip, pavyzdžiui, prof. Vanda Sruogienė aptaria prievartinio išėvio tragediją netenkant gimtojo krašto, poetas Kazys Bradūnas pabrėžia, kad tremtis nebuvo duonos, bet laisvės ieškojimas, kompozitorius Darius Lapinskas išryškina kaip modernioji muzika

duoda reikiamą apšlifavimą senom folklorinėm idėjom.

Yra numatoma išleisti daugiau išeivijos lietuvių kultūrininkų foto portretų knygu.

LRTV

LIETUVIAI VENECUELOJE

Venecuelos lietuvių bendruomenė išleido kasmetinį savo žiniaraštį "Tėvynėn". 40 puslapių iliustruotame leidinyje pateikiama informacija apie Venecuelos lietuvių gyvenimą, spausdinami įvairūs straipsniai ir pasisakymai lietuviams rūpimais klausimais, paduodamos lietuvių literatūros kūrinių ištraukos.

Naujasis leidinio "Tėvynėn" numeris yra pradedamas Vinco Krėvės kalėdine apysaka "Žvaigždės spinduliuose". Spausdinamas ilgesnis Gražinos Krivickienės straipsnis su lietuvių liaudies dainų ištraukomis "Tautiškojo sentimentai caristinėje, nepriklausomoje ir okupuotoje Lietuvoje".

NE VISI AKLI

Raulas Aulas

GYVENANT VIEN TIK ŠOKAIS

KANTRYBĖS NIEKAD

NEIŠMOKUS

Kantrybės neišmokau niekad,
Kentėdamas vargus visus.
Gal ir pasaulį šį paliekant,
Aš būsiu baisiai nekantrus.

Kai kaulus narstė lenkų ponai,
Šaukiau įdūkusiū balsu.
Kai gaudė Stalino vargonai,
Maniau, kad žuvęs jau esu.

Kai bandė vokiečiai sušaudyt,
Bet tik pagąsdino tada,
Aš negalėjau susigaudyt,
Ar laimė čia, ar tik - bėda.

Kai bolševikai pilietybės
Neatima dar ir dabar,
Jaučiu, lyg ant šakos, pakibęs,
Kad bėdos nesibaigia dar...

Kai karo kaltininko vardą
Kažkas man suteikė staiga,
Jaučiu, kaip nervai kaista,

verda, —

Tikra pasaulio pabaiga!

Juk bile ką apkaltinti gali
Pateikti duomenys Maskvos,
Apžmeiziant mano gimtą šalį
Ir dorą vardą Lietuvos.

25. 12. 86

PD

"TĖVISKĖS AIDAI" YRA VIENINTELIS

Australijos lietuvių katalikų laikraštis.
Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime
prenumeratos mokėstį. Įrašykime "Tėviskės
Aidus" į savo Testamentą.
Katalikiška spauda reikalinga visada!

ALK Federacijos Valdyba

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Vasario 15 d., sekmadienį, Lietuvos Nepriklausomybės šventės iškilmingos pamaldos 12 val. Giedos Parapijos choras, vadovaujamas dirigento Petro Morkūno. Bus bendra išpažintis, kad visi galėtų priimti šv. Komuniją už Lietuvą.

Kovo 1 d., sekmadienį, lietuviškų pamaldų šv. Jono bažnyčioje nebus, nes tada 1 val. St. Patrick katedroje Lietuvos krikščionybės jubiliejaus iškilmingos Pontifikalinės šv. Mišios. Kvieskime ir kitataučius, kad katedra būtų pilna!

Spausdinant gauta žinia: Vokietijoje sausio 27 d. mirė profesorius Dr. Antanas Maceina, 79 m. amžiaus, vienas žinomiausių ir plačiausiai lietuviškame gyvenime pasireiškusių veikėjų.

Nauji mokslo metai mūsų Parapijos Sekmadienio lietuvių mokykloje prasideda Vasario 16-tos minėjimo dieną - vasario 15-tą, sekmadienį. Mokinių registracija 10 val. ir mokytojai pasiskirsto mokinius į klases. Gerbiamųjų tėvelių maloniai prašome suvežti visus savo vaikus į šią mūsų lietuvišką mokyklą šv. Jono mokyklos patalpose.

Jaunimo Sąjunga Lietuvių Namuose per Vasario 16 minėjimą platins knygą, gautą iš leidėjų "The Baltic Peoples - Lithuanians"

MELBOURNAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Vasario 16-tos iškilmės prasišėdės su iškilmingomis pamaldomis šv. Jono bažnyčioje, sekmadienį, vasario 15 d. Prašome visas organizacijas dalyvauti su vėliavomis.

Po pamaldų, Lietuvių Namuose koncertų salėje 2.30 val. prasidės oficialioji ir meninė programa. Paskaitą skaitys svečias iš Canberros Dr. Antanas Stepanas, o meninėje dalyje pasirodys mūsų jaunieji deklamatoriai: Linutė Didžytė su Danium Aru, solistai: J. Rubas, P. Čelna, "Svajonės", B. Staugaitienė, V. Danius, poetas J. Mikštas. tautinių šokių grupė "Gintaras" ir Dainos Sambūrio choras.

Vasario 16 d. proga bendruomenė bus renkamos aukos, būkite dosnūs.

Melbourno Apylinkės Valdyba

— Latvians - Estonians in Australia". Jos kaina \$ 14.95.

Stasys Erminas iš Morningtono po operacijos guli Prince Henry ligoninėje, dar gana silpnas.

Parapijai aukoję:

\$ 120 - A. J. Jankevičiai, po \$ 100 - T. J. Seliokai, O. Giedraitienė, M. Kaulėnas, \$ 90 - M. Varanius, po \$ 80 - P. Šaulys, J. Keblys, po \$ 75 - R. Strunga, E. Kizelis, \$ 60 - A. Vyšniauskienė, po \$ 50 - B. Gaidelis, P. Dranginis, P. Kviecinskas, E. Pankevičius, po \$ 40 - P. Butkys, V. Kačerauskas, M. Kunigiškienė, \$ 30 - A. Strunga, \$ 25 - A. Damper, \$ 20 V. Račius, \$ 10 - NN.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Kun. Pr. Vaseris

HOBARTAS

Hobarte Vasario 16 minėjimas vasario 14-tą, šeštadienį, 5 val. p.p. Sikšnių namuose.

ŽYGIS DĖL ŽYDŲ KALTINIMŲ

Australijos Pabaltiečių Taryba Sydnejuje parašė gerai dokumentuotą advokatų juridine terminologija laišką Federaliniam prokurorui Hon. L. F. Bowen dėl Menzies raportu apie įtariamus karo nusikaltėlius Australijoje. Tas laiškas ilgokas - 5 puslapių. Taip pat ir ALB Krašto Valdyba išsiuntinėjo laiškus visiems Federalinės valdžios parlamentarams, kad pritaria Baltų Tarybos išreikštom mintim.

SVEČIUOSE PAS GRIGONĮ

Praėjusį sekmadienį Sale ir Latrobe Valley seniūnijų lietuviai nuvažiuom aplankyti toliau gyvenantį tėvynainį Vaclovą Grigonį. Anksčiau turėjo didelį ūkį gražios gamtos vietoje 12 km nuo Moe miestelio, dabar sau pasiliko tik kelioliką hektarų užsiėmimui. Augina gyvulius, turi sodą, daržą, prūdą, kuriame augina lašišų šeimos upėtakius. Diena pasitaikė graži, kvėpėjo naujai nupiautas šienas. Pas vaišingą Vaclovą dainos ir kalbos tęsėsi visą dieną. Saulutei leidžiantis palinkėjome šeiminkui geros sveikatos, sėkmės. Vaclovas ne tik lietuvišku vaišingumu priėmė mus visus svečius, bet ta proga \$ 50 paaukojo "Baltic News" - pabaltiečių leidžiamam žurnalui Hobarte. E.E.

PADEKA

Staiga amžinybėn iškeliavus mano mylimam vyrui, uošviui, seneliui ir proseneliui a.a. Povilui Markoniui. Nuoširdžią padėką reiškiamo kun. Dr. Pr. Daukniui už rožančiaus pravedimą koplyčioje. Anūkei Reginutei Fyfe, J. Makuliui, K. Mioldažiui, J. Petrašiūnui už atsisveikinimo žodžius. Prelatui Pr. Vaseriui už gedulingas Mišias ir palydėjimą į kapines. P. Morkūnui ir choristams už gražias giesmes. Romui Žvinakiui už suorganizavimą ir vyrams už karsto nešimą.

Dėkojame visiems pareiškusiems užuojautas žodžiu, raštu, spaudoje, vilkaviškiems aukojusiems Tautos Fondui, už vainikus, gėles, užprašytas Mišias.

Anūkėms Reginutei ir Audrutei už šermenų paruošimą. Visoms ponioms už pyragus, vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusioms prie šermenų paruošimo.

Visiems už gausų dalyvavimą rožančiuje, bažnyčioje ir kapinėse. Nuoširdžiai dėkojame.

Nuliūdusi žmona Emilija Markonienė su šeima

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

Trys Senatoriai ir JAV Helsinkio Komisijos Kopirmininkas Lietuvių Spaudos konferencijoje

Lietuvos ir Ukrainos Helsinkio grupių dešimtmečiai buvo paminėti lapkričio 10 d. Vienoje, praneša Lietuvių Informacijos Centras iš Pasaulio Pabaltiečių Santalkos Biuro Vienoje. Spaudos konferencijoje, kurią sušaukė Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Lietuvių Informacijos Centras ir Pasaulio Ukrainiečių Kongresas, dalyvavo iš Vašingtono atvykę JAV Kongreso delegatai: Sen. Claiborne Pell, Sen. Paul Sarbanes, Sen. Dennis Deconcini bei JAV Kongreso Helsinkio Komisijos kopirmininkas kongresmenas Steny Hoyer.

Kongresmenas Hoyer padarė trumpą įvadą ir sustojo prie Ukrainos Helsinkio grupės, išryškindamas, kad ji yra didžiausia savo narių ir areštų skaičiumi. Ukrainos Helsinkio grupės dešimtmetis sukako lapkričio 9 d., dieną prieš konferenciją. Kalbėdamas apie Lietuvos Helsinkio grupę Hoyer išskėlė ne tik jos likimą, bet ir jos svarbų vaidmenį ginant lietuvių tautos ir katalikų Bažnyčios interesus.

Iš lietuvių pusės liudijo Lietuvos Helsinkio grupės narys Tomas Venclova, kurį kelionę į Vieną įgalino JAV LB-nė ir Lietuvių Informacijos Centro vedėja Gintė Damušytė iš New Yorko. Damušytė priminė, kad lietuviai lapkričio mėn. švenčia kelias suaktis, būtent ne tik Lietuvos Helsinkio Grupės dešimtmetį, bet ir Tikinčiųjų Teisėms Ginti katalikų komiteto šventę lapkričio 13 d., ir liūdną a.a. kun. Broniaus Laurinavičiaus Lietuvos Helsinkio grupės nario mirties penkmetį lapkričio 24. Lietuvos Helsinkio grupės sukaktis - lapkričio 25.

T. Venclova akcentavo, kad Lietuvos Helsinkio grupės steigėjas Viktoras Petkus buvo nuteistas 1978 m., tuo pačiu metu, kai buvo teisiami trys kiti žymūs kovotojai už žmogaus teises: Anatolis Šaranskis, Aleksandras Ginzburgas ir Juris Orlovas. Laimingu sutapimu šie pastarieji yra su mumis Vakaruose. Tai įrodo, kad pasaulio viešoji nuomonė gali paveikti sovietus, kalbėjo Venclova. Bet Petkus dar sėdi lageryje Permėje... tęsė Venclova. Jis toliau perskaitė ištrauką iš Anatolio Šaranskio interviu, kuris netrukus pasirodys Baltic Forum žurnale. Šaranskis ten pasakoja, kaip jis su Petkum išsėdėjo tam pačiam karcery 16 mėn. ir kaip jie kartu vedė bado streikus.

Neseniai paleistas rusas kalinys, Maskvos Helsinkio grupės narys, Juris Orlovas irgi dalyvavo šioj spaudoje konferencijoje, kurios metu jis tvirtai teigė, kad Lietuvos ir Ukrainos Helsinkio grupės daugiausiai buvo ir tebėra persekiojamos, nes jos gina tautines ir religines teises. Jis minėjo, kad asmeniškai buvo susipažinęs su lietuvišiais Petkum ir Gajausku, bei daug ką girdėjęs apie Skuodį. "Helsinkio sąjūdis mus suvienijo", aiškino Orlovas.

Ukrainiečių pranešimus padarė Ukrainos Helsinkio grupės nariai: Nadia Svitlychna, kartu kalėjusi

su Nijole Sadūnaite ir Leonidas Piloushas, bei programos pravedėja Christine Isawij iš Kanados. Garbingų svečių tarpe buvo Maskvos Helsinkio grupės narė Liudmila Alexeyeva.

Konferencija vyko Marriott viešbutyje Vienoje. Salė buvo papuošta lietuvių ir ukrainiečių dabartinės rezistencijos parodomis. Taip pat spaudai bei kitiems susirinkusiems buvo dalinami informacijos paketai, kuriuose buvo PLB ir Lietuvių Informacijos Centro paruošti Vienos Konferencijos leidiniai, LKB Kronikos anglų kalba, Lietuvių Informacijos Centro žinios apie Lietuvos Helsinkio grupę ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės brošiūra apie Lietuvą.

Dalyvių buvo apie 75. Jų tarpe buvo korespondentai ir žinių agentūros bei delegacijos nariai. Plačiai skaitomas "Die Presse" laikraštis lapkričio 11-tos laidoj paskelbė reportažą apie šią konferenciją kaip žinių agentūra Katalische Presse.

NORVEGIJOJ APIE VIKTORĄ PETKŲ

Norvegijoje veikiančio Helsinkio komiteto rūpesčiu pastaruoju metu norvegų spaudoje buvo atspausdinti net septyni straipsniai apie lietuvių sąžinės belaisvį Viktorą Petkų.

Straipsniuose buvo panaudota išsami dokumentinė medžiaga, kurią komitetui parūpino New Yorke veikiantis Lietuvių Informacijos Centras.

Helsinkio komitetas Norvegijoje dabar ruošia Norvegijos parlamentui skirtą dokumentinę studiją apie Lietuvos Helsinkio grupės veiklą ir jos narių likimą.

Studijoje bus pateikiami Lietuvos Helsinkio grupės paskelbti įvairūs dokumentai, bus iškeliama, kaip sovietinė valdžia yra susidorojusi su grupės nariais už žmogaus teisių gynimą juos įkalindama, o kai kuriuos net fiziniai sunaikindama.

LRTV

NAUJA "AUŠROS" LAIDA

Lietuvių Informacijos Centras New Yorke praneša, kad šiomis dienomis Vakarų pasiekė naujas Lietuvos pogrindžio leidinys: "Aušra" 52 numeris.

Leidinio turinyje yra tokios antrašės: Tik Kristaus nurodytu keliu; Lietuvos tikinčiųjų atsisveikinimas; eilėraštis "Meilės ateitis"; eilėraštis 60-tajam Balio Gajausko gimtadieniui "Su laisvės ir tiesos dvasia"; eilėraštis atsiveikiant su kunigu Juozu Zdebskiu "Tu dar sugrįši"; kun. Ambraziejus Jakavonis - gimimo šimtųjų metinių proga; Tarybinio kalinio Vlodo Lapienio memuarai - tęsinys.

"Aušros" 52 numeris yra išėjęs praėjusių metų vasario mėnesį, apima 31 puslapį.

LRTV

ESTAI IŠVARYTI Į RADIACIJĄ

Stokholme veikianti žmogaus teisių gynybos organizacija "Pagalba politiniam kalniam Estijoje", Vakaruose išplatino iš Estijos slaptai gautą estų kitaminčių parengtą dokumentą "Estija ir Černobilis". Vienas šio dokumento nuorašas buvo pasiųstas Vienoje vykstančios Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos dalyviams.

Dokumente yra detalai aprašomi Černobilio branduolinės katastrofos sunkūs padariniai Estijai ir estų tautai. Černobilyje įvykusios avarijos pasėkmėm likviduoti buvo pasiūsti apie keturi tūkstančiai estų, daug gydytojų, bet taip pat traktoristų, mechanikų ir šiaip darbininkų. Jie dirbo radiacijos apkrėstoje zonoje be jokios specialios apsauginės aprangos, naudodamiesi tiktais dujokaukėmis. Darbo diena tęsėsi 14-ka valandų.

Estai darbininkai patyrė, kad vietoje dviejų mėnesių, jiems teks išbūti apkrėstoje zonoje šešis mėnesius, buvo paskelbė protesto streiką, kuriame iš pradžių dalyvavo apie tris šimtus estų, o vėliau dar daugiau. Po ilgo ir sunkaus konflikto estai buvo priversti sugrįžti į darbą. Dvylika darbininkų, atsakiusių sugrįžti, buvo sovietų kareivių sušaudyti.

Dokumente pažymima, kad kelios dešimtys tūkstančių žmonių iš Černobilio buvo evakuoti į Estiją, jų tarpe apie penki tūkstančiai į Taliną. Nors sovietinė valdžia apie tai nieko neskelbė, nemažai evakuotųjų ir Černobilyje dirbusių į Estiją sugrįžusių estų darbininkų mirė nuo radiacijos. Dokumente atkreipiamas dėmesys, kad po Černobilio katastrofos Maskva ir kai kurie Ukrainos miestai buvo aprūpinami Estijos maisto produktais, o į Estiją buvo gabenamas maistas iš radiacijos apkrėstos Černobilio zonos.

37-TA SPORTO ŠVENTĖ

Mergaičių rinktinė: L. Smitaitė, D. Smitaitė, B. Migutė, R. Skirkaitė, R. Cox, A. Bernaitytė, N. Bernaitytė, A. Paškevičiūtė, D. Staitis, Martišiūtė, Katauskaitė, Kemežytė. Treneris A. K. Bernaitis.

Berniukai: P. Šumskas, S. Ankus, A. Smitas, P. Stankūnas, A. Lašaitis, L. Casey, R. Kesminas, D. Jurivics, P. Vaičiulis, P. Dugalas, A. Roussiyan, K. Zdanus. Treneris G. Atkinson.

Moterų: R. Kasperaitytė, A. Petkūnaitė, S. Gustafson, M. Migutė, A. Snarskytė, L. Smitaitė, A. Kemežytė, R. Andriejūnienė, D. Balnionytė, L. Muceniekaitė, L. Skirkaitė, N. Glowacki. Treneris M. Sepokas.

Vyrų: A. Svaldenis, M. Wallis, E. Ragauskas, P. Urnevičius, M. Sepokas, E. Kasperaitis, P. Adomavičius, W. Stanwix, D. Sadauskas, P. Kapočius, atsarginiai P. Verbyla ir S. Balnionis. Treneris Petras Andriejūnas. Pastaba: kiekvienoj komandoj 11 ir 12 žaidėjai yra atsarginiai.

Vyrų tinklinis: A. Zduoba, E. Zduoba, R. Antanaitis, R. Šlitteris, P. Kapočius, A. Noble, E. Karpavičius, W. Stanwix, A. Braželis, J. Erzikov, V. Veciulis, D. Stanwix. Treneris J. Belkus.

Moterų rinktinė: R. Kasperaitytė, S. Landrigan, C. Noble, A. Finigan, L. Belkienė, L. Karp, S. Gustafson, S. Bernaitienė, A. Snarskytė, N. Bernaitytė, A. Bernaitytė. Treneris R. Dambrauskas.

Kovo vyrai įveikė Perkūną komandiniai, o moterys Adel. Vytis lengvai laimėjo pirmas vietas tinklinyje.

Golfas

LRTV Gross, A. Brenner Geel. Vytis

Net. Kostas Bagdanavičius - Kovasų Social Jim Pocock - Kovas. Moterų singles J. Rakauskienė - Baltia Brisbane. Komandiniai event. Kovas.

Biliardas

V. Žilinskas - Varpas. Dvigubas: V. Burokas ir D. Atkinson - Kovas.

Squash

R. Satkauskas - Vilkas. Plaukimas: senior Danius Mauragis - Vilkas, jaunių Arūnas Kovalskis - Vilkas.

Stalo tenisas

Komandiniai laimėjo Varpas. Singles: Pranas Mulevičius - Varpas. Dvigubas J. Ablonskis ir P. Mulevičius - Varpas. Stalo tenisą dominavo Varpo klubas.

Pavyzdingiausias klubas šventės metu buvo išrinktas Kovas. Pavyzdingiausia žaidėja krepšyje R. Kasperaitytė - Kovas. Vyrų A. Svaldenis - Kovas. Jaunų mergaičių Loreta Smitaitė - Adel. Vytis. Berniukų Simonas Ankus - Kovas.

Henriko Šalkausko medaliai atiteko Silvijai Iamrigam ir Arvydui Zduobai - tinklinio žaid.

Lauko tenisas ir vėl atiteko koviečiams. Singles Romas Leveris. Dvigubi R. ir V. Veveriai. Moterų singles - J. Burneikaitė, dvigubi - J. ir A. Burneikaitės. Mišrūs - A. ir J. Burneikiai. Berniukų singles - Arūnas Burneikis.

Nauja ALFAS V-ba: Jurgis Jonavičius, Antanas Skiparis ir naujas ALFAS garbės narys Petras Andrijaitis. Visi iš Adelaidės.

Sveikiname 8-tą ALFAS garbės narį Petrą Andrijaitį, kuris buvo išrinktas Sporto šventės sporto klubų suvažiavimo metu į šias pasidarbavusių sporto labai žmonių eiles.

Sporto šventė šiais metais įvyks Geelonge. Rengėjai - vietos sporto klubas Vytis. Iki pasimatymo Gee longe!

Edas

LIETUVIŲ RADIJO

VALANDELĖS

ADELAIDĖ 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmad. 11 val. ryto, pirmad. 6.30 val. p.p

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Kalendorius 1987, eina XIII metai, Prisikėlimo Parapijos Ekonominės Sekcijos leidinys Toronte, tiražas 3,000 egz., knygos formato 204 psl., gausiai iliustruotas, daug įdomių straipsnių. Paruošė Stasys Prakapas. Kaina \$ 10. Kalendorius gaunamas užsakant su čekiu: Parish of Resurrection, 1011 College St. Toronto 4, Ont. Canada.

Pasaulio Lietuvis Nr. 1 (207) sausis 1987. Leidėjas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba Čikagoje. Redaktorius Bronius Nainys. Turinyje: Metai iki jaunimo kongreso Australijoje - ko iš jo laukti, Lietuvos Bažnyčia nesiruošia mirti, A. Mauragio - Su tiesa ar su nauda? PLB Vienos konferencijoje, "Svajonės" - geresnių ambasadorių Australijos lietuviai į Šiaurės Ameriką atsiųsti negalėjo! Ir daug kitų įdomių, aktualių pasaulio lietuvių veiklos pranešimų, vaizdų.

Ateitis. Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos - lietuviškos orientacijos žurnalas, birželis 1986 - (suvėlavusi laida). Šį numerį redagavo Los Angeles studentų ateitininkų draugovė. Turinyje: Jurgis Krasnickas, Kaip rašyti laišką kaliniui, Neišaugti iš kūrybingų jaunystės metų, Mūsų priešas - apatija, Pokalbis su kun. Stasiu Yla ir kt.

Skautų Aidas, spalio 1986 m. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Redaktorius v.s. Antanas Saulaitis SJ Čikagoje. Turinyje: Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiai skautų jamboree Italijoje, Skautų patronas šv. Jurgis, Mūsų didžioji šeima, trumpi aprašymai, daug vaizdų.

Laiškai Lietuviams, lapkritis 1986. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Leidėjas - Tėvai Jėzuitai Čikagoje. Redaktorius Juozas Vaišnys SJ. Turinyje: Lietuvos Krikščionybės sukaktis, Džiaugsmas grįžus paklydusiai aivei, Mintys apie Vilniaus katedrą, Lietuviški papročiai, Dėl ko jaunimas pradeda rūkyti, gerti ir vartoti narkotikus, skyrius Tėvynėje, Kalba, Šypsuliai.

Saleziečių Balsas Nr. 98. Leidėjas - Lietuviai Saleziečiai Italijoje. Redaktorius kun. Mečys Burbas SDB. Turinyje: Malda laukiant Lietuvos krikšto jubiliejaus, Popiežius aukštai vertina Brazilijos Maldos Dieną už Lietuvą, Suvalkų trikampis, Po daugel metų vėl Tėvynėje, daug nuotraukų iš Saleziečių veiklos.

MELBOURNAS

ŠAULIAMS

Melbourn DLK Vytenio šaulių kuopos valdyba šaukia eilinį kuopos narių susirinkimą, kuris įvyks vasario 8 d. 2.30 val. Lietuvių Namuose, 44 Errol St. North Melbourne, Bendruomenės kambaryje. Šiame svarbiame susirinkime visų kuopos narių dalyvavimas būtinas.

Kuopos Valdyba

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA TALKA

Talka už terminuotus indėlius dabar moka:

14% nuo \$100 iki \$50,000

(15% virš \$50,000)

Už einamąsias sąskaitas mokama 10%.

Talka veikia Lietuvių namuose:-

ADELAIDE

Sekmadieniais
1 - 3 val. p.p.
Tel. 42 7377

MELBOURNE

Šeštadieniais
10 ryto - 2 p.p.
Sekmadieniais
1 - 3 p.p.
Tel. 328 4957

SYDNEY

Sekmadieniais
2 - 4 val. p.p.
Tel. 709 8662

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuves sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

Tobin Brothers

Funeral Directors

Doncaster: 816 Doncaster Road	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway	232 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road	789 6766
Glenroy: 111 Wheatshaf Road	306 2044
Malvern: 1382 High Street	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road	329 6144
Ringwood: 331 Marcondah Highway	870 8011